

آبی آب در آن صورتی است/ لیپار؛ بی نظیر در ایران، کم نظیر در جهان

سواحل مکران؛ سواحل اقیانوسی ایران، از جاسک هرمزگان در غرب تا بندر گواتر سیستان و بلوچستان در شرق، به گواه کارشناسان گردشگری یکی از مستعدترین و بکرترین مناطق جهان برای گردشگری و کاوشگری است.

در محدوده سواحل مکران حداقل 400 جاذبه طبیعی، جانوری و تاریخی بکر و طبیعی شناسایی شده است. ساحل گردی در سواحل مکران در ایران بی نظیر و در جهان کم نظیر است؛ جاذبه های طبیعی و تاریخی این منطقه از پدیده منحصر به فرد گل فشان در غرب تا تالاب صورتی در شرق به گواه کارشناسان از معدود جاذبه های گردشگری و ژئوتوریستی ایران است که هم تیان انگشت شماری در جهان دارند.

زمانی که ساحل گردی را از غرب در ساحل ماسه ای درک کنارک شروع می کنید پدیده های منحصر به فردی هم چون باغستان های میوه های گرمسیری، گل فشان، ساحل و روستای تاریخی تیس و غارهای سه گانه بان میسیتی آن، موج های خروشان دریا بزرگ، کوه های مینیاتوری، سواحل ماسه ای رمین، تالاب صورتی و خلیج زیبای گواتر و دلفین ها و گاندوهای دیدنی آن به ترتیب چشم شما را خیره خواهند کرد.

اگر از غرب حرکت کنید؛ بعد از چابهار در شرق، جاده ساحلی چابهار- گواتر شروع خواهد شد و پدیده های منحصر به فردی با ترکیب رنگ های آبی دریا، زرد بیابان و قهوه ای کوه های مریخی شما را نوازش می دهد؛ مهم ترین پدیده خیره کننده ای که در جاده ساحلی چابهار- گواتر به آن برمی خورید تالاب صورتی یا تالاب لیپار است.

رنگ آبی آب در این تالاب به رنگ صورتی است و دقایقی شما را وا می دارد که از وسیله نقلیه پیاده شوید و نظاره گر تالاب صورتی و پرندگان مهاجر کنار تالاب باشید.

لیپار 5 ماه در سال صورتی است

تالاب صورتی یکی از منحصر به فردترین پدیده‌های سواحل مکران در سیستان و بلوچستان است که به گواه کارشناسان تنها چهارنمونه مشابه آن در جهان وجود دارد؛ رنگ این تالاب به دلیل فعل و انفعالات پلانکتون‌های گیاهی خاص آن و مواد معدنی جنس خاک، 5 ماه از سال به رنگ صورتی است.

کارشناس گردشگری و بوم‌گردی سواحل مکران می‌گوید: تالاب لیپار نتیجه جمع شدن آب‌های سطحی و بارانی خورگواتر است؛ این آب‌ها قبل آنکه به دریا بریزند در تالاب لیپار جمع می‌شوند و به دلیل نوع و فراوانی پلانکتون‌های این تالاب که از نوع پلانکتون‌های گیاهی است، مواد آلی و معدنی خاک آنجا و همچنین جریان‌های دریایی فصل مونسون، رنگ تالاب در ماه‌های بهمن، اسفند، فروردین، شهریور و مهر به رنگ صورتی در می‌آید.

مسلم بارکزی می‌گوید: این تالاب در فصل پرآبی میزبان پرندگان مهاجر نیز در مهرماه خواهد بود و یکی از سایت‌های مقصد پرندگان مهاجر در سواحل مکران است؛ سایت‌های تیس، بریس، خورگواتر، خور باهوکلالت، خور باهو و لیپار جزو سایت‌های مقصد پرندگان مهاجر است که تالاب لیپار یکی از مهم‌ترین آن‌هاست.

این کارشناس ادامه می‌دهد: فلامینگو، باقرقره، کشیم، تیهو، عقاب دشتی و حواصیل از معدود پرندگان مهاجر ایران هستند که در این تالاب قابل مشاهده‌اند؛ این گونه پرندگان به صورت تجمعی در معدود نقاط قابل مشاهده هستند که لیپار یکی از آن‌هاست.

گردشگران تنها راه درآمد بومیان

لیپار تنها راه درآمد بومیان کنار تالاب است؛ به گواه آمار و ارقام معاونت گردشگری منطقه آزاد چابهار، سالانه حداقل 100 هزار نفر از این تالاب دیدن می‌کنند و این گردشگران با خرید نمک و صنایع دستی بومیان اطراف، تنها راه درآمد آن‌ها هستند.

نمک عمان با جذر و مدهای متنوع دریا در دو نقطه از سواحل مکران جمع می‌شود، یکی روستای بریس در 60 کیلومتری شرق چابهار و دیگری همینجا در تالاب لپیار؛ این نمک توسط بومیان جمع آوری، فرآوری و به گردشگران و مسافران به‌عنوان سوغات و توشه سفر با نازل‌ترین قیمت، هرکیلو 5 هزار تومان به‌فروش می‌رسد.

کارشناس بوم‌گردی سواحل مکران می‌گوید: جمع آوری و فروش نمک شغل ابا و اجداد و هزاران ساله بومیان روستاهای اطراف لپیار است و آن‌ها راه درآمدی جز این ندارند و نداشتند به‌ویژه الان که خشکسالی بی‌سابقه نیز در بلوچستان حاکم شده و بومیان روستاهای اطراف معدود زمین‌ها و دام‌های خود را هم از دست داده‌اند.

بارکرزی می‌افزاید: با شناخته شدن این تالاب و جذب گردشگران در سال‌های اخیر، بومیان علاوه بر فروش نمک به جمع آوری صدف‌های کنار دریا و ساخت و فروش صنایع دستی معرق صدف و سوزن‌دوزی به گردشگران که از مهم‌ترین و کهن‌ترین صنایع دستی بلوچستان و ایران است روی آوردند و موفق شدند کمی درآمد خود را علاوه بر فروش نمک افزایش دهند.

این کارشناس اعتقاد دارد؛ معرفی هرچه بهتر و بیشتر تالاب لپیار و ایجاد زیرساخت برای آن که حقا و انصافاً یکی از اعجاب‌آمیزترین پدیده‌های گردشگری ایران است می‌تواند به جذب بیشتر گردشگران به اینجا و اشتغال‌زایی و بهبود زندگی بومیان محروم اطرافش کمک شایانی کند.

یک کارشناس گردشگری اعتقاد دارد، لپیار باید به مقصد گردشگری تبدیل شود و برای مقصد شدنش هم باید زیرساخت‌های اقامتی و تفریحی گردشگری فراهم شود؛ به گفته طاهره شهرکی، منطقه آزاد چابهار دست به کار شده و درحال ایجاد زیرساخت‌های گردشگری است و در مرحله اول برنامه دارد با متمرکز کردن دست فروشان بومی و ایجاد بازار سنتی برای فروش محصولات بومیان در کنار تالاب اقدام به ساماندهی آنان کند.

وی می‌افزاید: کارشناسان جهانی گردشگری بر کم‌نظیر بودن جاذبه تالاب لپیار در دنیا اتفاق نظر دارند و ما وظیفه داریم برای شناساندن هرچه بهتر و بیشتر آن و ایجاد زیرساخت برای جذب حداکثری گردشگران و بهبود زندگی بومیان تلاش کنیم؛ بومیان اطراف لپیار محروم هستند و نیاز به توجه بیشتر و هدایت گردشگران برای خرید صنایع دستی منحصر به‌فردشان را دارند.

وی خاطرنشان می‌کند: تمام تورهای گردشگری که از طرف سازمان رزرو می‌شوند و می‌آیند را موظف کردیم تا حتماً از لپیار بازدید کنند، خودمان هم مرتباً در بازدیدها از بومیان خرید می‌کنیم؛ انصافاً دستبندها و زیورآلاتی که بومیان با صدف‌های کنار دریا درست می‌کنند منحصر به‌فرد است و این نظر در تمام بازدیدکنندگان مشترک است.

هرچه باشد؛ تالاب لپیار در ایران بی‌نظیر و در جهان کم‌نظیر است؛ این تالاب با ایجاد زیرساخت مناسب که سال‌هاست از آن محروم است می‌تواند نه‌تنها زیبایی‌های منحصر به فرد خود را در خیل عظیم گردشگران، جهانی کند که با اشتغال بومیان بخش مهمی از محرومیت محروم‌ترین استان ایران را نیز می‌زداید.

سیدامیرحسین عظیمی